

Styrdokument

för Laholms kommuns krisberedskap

2023 – 2026

Antagen i kommunfullmäktige: 20231219

Diarienummer: 2023-000214

Innehållsförteckning

Inledning	3
Övergripande mål och inriktning	4
Kommunens vision och mål	4
Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys	6
Mål för RSA	6
Laholms kommuns rutiner gällande RSA	6
Styrning av arbetet med krisberedskap	7
Nationell styrning	7
Kommunal styrning	7
Geografiskt områdesansvar	9
Planering	10
Planering av kontinuitetshantering	10
Planering för civilt försvar	10
Höjd beredskap	11
Riktlinjens aktualitet	11

Inledning

Syftet med *Styrdokument för krisberedskap i Laholms kommun 2023-2026* är att skapa en strategisk inriktning för arbetet med krisberedskap. Styrdokumentet har tagits fram med utgångspunkt i Laholms kommuns vision och *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommuns geografiska område 2023-2026 (Diariennr: 2023-000212)*.

Styrdokumentet innehåller övergripande mål och inriktning, styrning, process för risk- och sårbarhetsanalys, ambitioner med det geografiska områdesansvaret och planering avseende krisberedskap under mandatperioden.

Detta styrdokument ersätter föregående mandatperiods *Riktlinjer för Laholms kommuns krisberedskap 2020-2023 (Diariennr: 2019-000471)*. Rutiner avseende utbildning och övning samt hur kommunen organiserar sig för att hantera en extraordinär händelse finns att ta del av i separata dokument.

Upprättandet av detta styrdokument är ett krav enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (Diariennr: 2018:09779)*, *Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023 (MSB 2022-15507, SKR 2022/00754)* som är en överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Överenskommelsen reglerar uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap.

Uppgifterna utgår ifrån:

- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- Förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Kommunallag (2017:725).

Övergripande mål och inriktning

Krisberedskap handlar om att minska sårbarheten i samhället och förbättra förmågan att klara krissituationer när någon form av störning drabbar samhället. Förmågan att klara en kris skapas genom utbildning, övning, förebyggande åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som verkar för att förebygga, motstå och hantera uppkomna kriser.

Detta styrdokument fastställer kommunfullmäktiges inriktning och ambition för Laholms kommuns arbete med krisberedskap för perioden år 2023-2026. Dokumentet är styrande för krisberedskapsarbetet i kommunens samtliga förvaltningar och bolag. Kommunen ska aktivt verka för att systematiskt förebygga risker och undanröja hot.

Styrdokumentet har tagits fram i enlighet med *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommuns geografiska område 2023-2026 (Diariennr: 2023-000212)*.

Insatserna som görs inom krisberedskapsområdet bidrar på olika sätt till att samhällsviktiga verksamheter upprätthålls under svåra förhållanden. Upprätthållande av samhällsviktig verksamhet är en förutsättning för kommunens trygghet och säkerhet.

Lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) syftar till att kommunen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Därutöver ska kommunen uppfylla de mål som återfinns i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (Diariennr: 2018:09779)*, *Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023 (MSB 2022-15507, SKR 2022/00754)*

Kommunens sårbarheter och åtgärder kopplade till *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)* hanteras och beskrivs i Laholms kommuns *Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2020-2023 (Diariennr: 2019-000348)*.

Kommunens vision och mål

*"I Laholm vill vi bli fler och bättre för en starkare framtid. Här förenas livskvalitet och tillväxt för en hållbar utveckling."*¹

Kommunfullmäktiges vision ska beskriva ett önskvärt framtida tillstånd och ska ange en färdriktning. Utifrån visionen fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål som ska uttrycka den politiska viljan avseende kommunens utveckling. Inriktningsmålen är indelade i fyra målområden:

- Samhällsplanering.
- Barn, unga och utbildning.
- Näringsliv och företagsamhet.
- Folkhälsa.

För att kunna nå Laholms kommuns vision och mål behöver kommunen ha förmåga att upprätthålla och bedriva samhällsviktiga verksamheter även under en samhällsstörning. För det krävs en god krisberedskap med förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser i kommunen.

¹ Ur Laholms kommuns vision 2050 - målområden och gemensamma resultatmål 2024-2027 (Dnr 2023-000045)

Förutom kommunens egna mål utgår arbetet med krisberedskap från samhällets skyddsvärden. Skyddsvärdena utgår ifrån mål formulerade av riksdagen och regeringen och kan sammanfattas i fem punkter:

- Människors liv och hälsa.
- Samhällets funktionalitet.
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- Miljö och ekonomiska värden.
- Nationell suveränitet.

Kommunens krisberedskapsarbete ska i stort utgå från en bred hot- och riskbild, identifierade sårbarheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys samt prioriterade samhällsviktiga verksamheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Avseende krisberedskapsarbete, ska Laholms kommun under mandatperioden särskilt fokusera på:

- Utveckling, utbildning och övning av kommunens krisorganisation.
- Påbörja kontinuitetsplanering kring sårbarheter kopplade till delar av kommunens prioriterade samhällsviktiga verksamheter.
- Att öka kunskapen och utveckla kommunens organisatoriska förmåga att hantera extraordinära händelser kopplat till det geografiska områdesansvaret.
- Fortsätta arbetet med Civilt försvar.
- Fortsätta arbetet med kommunens krigsorganisation.
- Att öka samarbetet med frivilligorganisationer.

Arbetet ska samordnas med andra aktörer så som länsstyrelsen, närliggande kommuner och privata aktörer när det bedöms som lämpligt.

Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys

Kommuner ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska därefter värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. (2 kap. 1§ LEH)

Kommunens förvaltningar och bolag ska arbeta aktivt med riskhantering samt genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för den egna verksamheten. Dessa analyser ligger till grund för den kommunövergripande RSA:n och i förlängningen till grund för detta styrdokument för kommunens krisberedskap.

RSA-arbetet görs med ett brett perspektiv på risker för att identifiera verksamhetens skyddsvärden, oönskade händelser, bedöma sannolikhet och konsekvens för att oönskade händelser inträffar samt att planera för åtgärder för att eliminera eller minimera konsekvensen av det inträffade. Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) *Föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)*.

Ett systematiskt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering ska vara en naturlig del av kommunens förvaltningars och bolags normala arbetsprocesser. Varje förvaltning och bolag ansvarar för ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarhet i egen verksamhet samt för ökad hanteringsförmåga. Kommunens förvaltningar och bolag med samhällsviktiga verksamheter ska kontinuitetsplanera.

Mål för RSA är att den ska:

- Ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet.
- Ge beslutsstöd till beslutsfattare och verksamhetsansvariga.
- Ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten.
- Ge en bild över de eventuella risker och sårbarheter i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Laholms kommuns rutiner gällande RSA:

- Kommunens förvaltningar och bolag ansvarar för att delta i RSA-arbetet för att ta fram en kommunövergripande analys samt en förvaltningsspecifik analys och medverkar i den årliga utvärderingen och uppdateringen av denna. Kommunstyrelsen samordnar arbetet.
- Kommunens bolag ansvarar för att analysera, dokumentera och kommunicera de risker och sårbarheter som finns inom den egna verksamheten.
- Respektive förvaltning ansvarar för att löpande analysera, dokumentera och kommunicera de risker och sårbarheter som finns inom den egna verksamheten.

Styrning av arbetet med krisberedskap

Nationell styrning

Kommunens krisberedskap regleras i lag (2006:544) om *Kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*. Staten ger förutsättningar för styrning och samordning av kommunens krisberedskapsarbete genom en statlig ersättning. I *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (Diariennr: 2018:09779), Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023 (MSB 2022-15507, SKR 2022/00754)* mellan SKR och staten regleras vad kommunen ska göra för ersättningen.

Nationella principer för krisberedskapsarbetet tydliggör ansvaret för åtgärderna som behövs för att minska sårbarheterna och öka krishanteringsförmågan. Principerna är:

- Ansvarsprincipen, innebär att organisationen som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden också ska ha det i en krissituation. På det sättet tas kompetensen inom organisationen till vara och ansvar och utrymme ges att agera även i en krissituation.
- Likhetsprincipen, betyder att verksamheten, under en kris, ska fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.
- Närhetsprincipen, innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av de närmast berörda och ansvariga. I första hand är det den drabbade verksamheten som ansvarar för insatsen.

Kommunal styrning

Laholms kommuns kommunfullmäktige, kommunstyrelse och samtliga förvaltningar och bolags nämnder och styrelser, har utifrån den nationella styrningen ett ansvar att vidta de åtgärder som krävs för att minska riskerna inom sin verksamhet och öka förmåga att hantera krissituationer.

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än uppgifterna i lagen. För att fullgöra åtagande enligt lagstiftning förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver säkerhets- och krisberedskapsarbete. Kommunen måste därför med egna medel finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Kostnader för krisberedskapsarbete bärs av respektive ansvarig förvaltning och bolag i enlighet med ordinarie verksamhetsplanering och budgetprocesser.

Nedan beskrivs ansvar och roller för olika delar av kommunens organisation vad gäller det övergripande arbetet med krisberedskap.

Organisationsdel	Roll och ansvar - Förebyggande
Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige ger inriktning för kommunens krisberedskapsarbete under 2023-2026 och fastställer styrdokument för krisberedskapsarbetet.
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för krisberedskapsfrågor och ska följa upp kommunfullmäktiges styrdokument för krisberedskap.
Övriga förvaltningsnämnder och bolagsstyrelser	Respektive nämnd och styrelse ansvarar för att kommunfullmäktiges styrdokument för krisberedskap efterlevs.
Kommunchef	Kommunchefen ansvarar för att kommunen har en plan för extraordinära händelser samt en fastställd övnings- och utbildningsplan för perioden 2023-2026.
Förvaltnings- och bolagschefer	Ansvarar för att: <ul style="list-style-type: none"> - Verksamheten har larmrutiner och larmlista. - Verksamheten är tillräckligt väl övad och utbildad i krishantering. - Verksamheten deltar i arbetet med att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för den egna verksamheten. - Ansvarar för att verksamheten har en uppdaterad krisplan med tillhörande rutiner. Planen ska vara känd inom egen verksamhet. - Avdela personal att ingå i en kommunövergripande krisstab då denna aktiveras. - Avdela personal med ansvar att representera den egna organisationen i kommunens säkerhets- och beredskapsnätverk.
Säkerhetschef och Beredskapssamordnare	Ansvarar för att: <ul style="list-style-type: none"> - Styra, stödja och samordna kommunens förebyggande och förberedande krisberedskapsarbete. - Tillhandahålla övning och utbildning inom krisberedskapsområdet. - Leda arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser samt sammanställa resultatet för rapportering till länsstyrelsen.
POSOM-ansvarig (Socialförvaltningen)	Människor som direkt/indirekt drabbats av en allvarlig händelse kan vara i behov av psykosocialt stöd. Kommunen ska verka för att drabbade får det stöd de behöver. Kommunens stödfunktion POSOM (Psykiskt och socialt omhändertagande) kan göra en akut stödjande insats vid allvarliga händelser och därigenom förebygga psykisk ohälsa på sikt. <p>Kommunens POSOM-ansvarige ser till att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riktlinje för POSOM finns. - Rekryterar vid behov ny personal till POSOM. - Larmrutiner och larmlista finns och uppdateras minst en gång/år. - Deltagare är övade och utbildade i krishantering.

Geografiskt områdesansvar

Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att:

- 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,*
- 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas*
- 3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas. (2 kap §7 LEH)*

Laholms kommuns ambition med det geografiska områdesansvaret under mandatperioden är att:

- Kommunen ska ta initiativ till att aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område ges möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en extraordinär händelse.
- Kommunen ska kunna stå värd för en lokal inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) i syfte att samordna aktörer inom kommunens område.
- Kunna delta när länsstyrelsen utövar sitt geografiska områdesansvar på regional nivå.
- Kommunen ska kunna vara sammankallande för ett samverkansorgan i vilket representanter för kommunen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område bör ingå.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid extraordinär händelse samordnas.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram vid en extraordinär händelse.

Planering

I tabellen nedan anges de dokument kommunen enligt lag (2006:544) eller enligt överenskommelse mellan SKR och MSB (MSB 2022-15507, SKR 2022/00754) är skyldig att ha och revidera denna mandatperiod. Utöver dessa kan det finnas dokument som revideras utifrån behov.

Dokument	Syfte	Antas av, (senast)
Risk- och sårbarhetsanalys	Identifiera och analysera risker och sårbarheter avseende samhällsstörningar inom kommunens geografiska område.	Kommunstyrelsen (31/10 2023)
Styrdokument för krisberedskap	Anger mål och inriktning för arbetet med risk- och krishantering.	Kommunfullmäktige (31/12 2023)
Plan för hantering extraordinära händelser	Beskriva kommunens organisation och arbetsätt för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser.	Kommunchef (31/12 2023)
Övnings- och utbildningsplan	Bidra till att behålla och utveckla kommunens kunskap och förmåga vad gäller krisberedskap.	Kommunchef (31/12 2023)
Reglemente för krisledningsnämnden	Reglerar krisledningsnämndens sammansättning, ordförandeskap och mandat.	Kommunfullmäktige (31/12 2023)
Instruktion för kommunchefen	Anger/tydliggör kommunchefens uppgifter i krisberedskapen.	Kommunstyrelsen (under 2023)

Kontinuitetsplanering

Utöver ovanstående planering som regleras i lag och/eller i enlighet med överenskommelser, kommer Laholms kommun under mandatperioden även att påbörja planering för att öka förmågan att kontinuerligt kunna bedriva samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörningar och extraordinära händelser. Respektive förvaltning är, utifrån sårbarheter identifierade i sin egen RSA, ansvariga för att påbörja detta arbete under mandatperioden. Kommunen skall utifrån sårbarheter som identifierats i *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommuns geografiska område 2023-2026 (Diariennr: 2023-000212)* samordna de kommunövergripande behoven. Det kan handla om att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet avseende störningar inom områden som exempelvis el- eller vatten-/dricksvattenförsörjning, IT-säkerhet och informationssäkerhet.

Planering för civilt försvar

Inriktningen i propositionen 2020/21:30 Totalförsvaret 2021-2025 innebär bland annat att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i Sveriges närområde.

Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret är fortsatt att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och i Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Målet för det civila försvaret är sedan år 2021 att:

- Värna civilbefolkningen.
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

- Upprätthålla en nödvändig försörjning.
- Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.
- Upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan.
- Bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.
- Med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

I förhållande till ovanstående ska Laholms kommun, enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 med revideringar till och med 2023 (Diariennr: SKR 2022/00754, MSB 2022-15507)* påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig.

Prioriterade uppgifter för kommunen under perioden är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret.
- Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet.
- Krigsorganisation och dess bemanning.

Enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (med revidering till och med 2023) (Diariennr: SKR 2022/00754, MSB 2022-15507)* ska arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet vara genomförda senast 2023-12-31. Arbetet med framtagande av krigsorganisation och dess bemanning ska vara påbörjat men behöver inte vara avslutat till 2023-12-31.

Höjd beredskap

Kommuner ska vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap. (3 kap 1§ LEH)

Mål för kommunens arbete med höjd beredskap är att:

- Säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.
- Säkerställa att krisledningen inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap.
- Kommunen ska upprätthålla varningssystem för varning av allmänheten.
- Kommunen ska utbilda krishanteringsorganisationen i kommunens uppgifter vid höjd beredskap.
- Kommunens förberedande åtgärder för höjd beredskap skall följa det nationella arbetet inom detta område.

Styrdokumentets aktualitet

Detta styrdokument skall revideras och fastställas inför varje ny mandatperiod. Vid behov kan den även revideras under innevarande period.